

CORVINA

A MAGYAR KÖNYVKERESKEDŐK EGYLETÉNEK KÖZLÖNYE.

A „MAGYAR KÖNYVÉSZET” című havi melléklettel.

A «CORVINA» szerkesztőségének szánt kéziratok Wiesner Jakab szerkesztőhöz (Budapest, II., Oszlop-u. 4.) küldendők.

Megjelenik minden hó 10., 20. és 30-án.

Az egylet tagjai ingyen kapják.
Előfizetési ára egész évre 16 korona.

HIRDETÉSEK ÁRA: 3 hasábos nonpareille soronként tagoknak 6 fillér, nemtagoknak 10 fillér.

Jegyzőkönyv

a Magyar Könyvkereskedők Egyletének 1908 április 6-án tartott választmányi üléséről.

Jelen vannak: Bach János, Gabos Soma, Heumann Mór (Szabadka), Huszár Aladár (Szatmár), remetei Kőváry János, Láng József (Nagyvárad), Lövy Miksa (Szatmár), Ranschburg Nándor dr., Ranschburg Viktor, Rényi Károly, Szilágyi Béla, Vastagh Gyula, Weinberg Gyula.

Kimentették magukat: Benkő Gyula, Löwenstein Arnold, Wiesner Jakab, Kerpel Izó (Arad), Várnai Dezső (Szeged), Fekete Mihály (Kecskemét), Vidor Manó (Nagyvárad).

Elnök: Ranschburg Viktor, elnökhelyettes.

Jegyzőkönyvvezető: Gabos Soma, főtitkár.

Ranschburg Viktor elnök az ülést megnyitja s jelenti, hogy Benkő Gyula elnök gyengélkedése következtében a mai ülésen ő fog elnökölni.

Elnök szomorú szívvel jelenti, hogy Láng József alelnökünket súlyos csapás érte. Ugyanis szeretett hitvese február hó 16-án elhunyt. A választmány mély megilletődéssel veszi tudomásul s részvétét a jelenlevő Láng József alelnök úrnak jegyzőkönyvileg és felállással fejezi ki.

I. A napirend előtt Láng József felszólal Vidor Manó kartársunk megbízásából, — ki a február 6-iki választmányi ülésen jelen volt, — hogy a «Corvina» 5. számában közölt február 6-iki választmányi ülés jegyzőkönyve, nem adja hűen vissza a választmány azon határozatát, mely az elárusítóknak szállítandó tankönyvekre vonatkozik.

Gabos Soma erre megjegyzi, hogy a Corvinában közölt jegyzőkönyv erre vonatkozó része tényleg nem egészen világos, mert abból ki nem vehető a választmánynak ezen ügyben hozott határozata.

A választmány, mondja — miután ez ügyben egyelőre több el nem érhető — elfogadta Gárdos Alfréd igazgató nyilatkozatát, mely így szól: «A középiskolai könyveknél 15%-ot, elemi iskolai könyveknél 25%-ot ad viszontelárusítóknak. Kötelezi egyúttal magát arra is, hogy abban a pillanatban, mihelyt rájön arra, hogy valamelyik viszontelárusítója az alapszabályok valamely rendelkezését nem tartja be, azonnal nemcsak hogy beszünteti a szállítást, de gondoskodik arról, hogy más se szállíthassa az illető viszontelárusítóknak a Franklin—Lampel tankönyveit.» Ennek folytán a választmány akként határozott, hogy szigorúan fog őrködni a fölött, hogy ezen határozatilag elfogadott ajánlat úgy a kiadók, mint a szállítók részéről pontosan betartassék, nemkülönben erre vonatkozólag egy kötelező nyilatkozatot fog megszerkeszteni, melyet a kiadók és a tankönyv-

szállítók alá fognak írni. A választmány ezen nyilatkozatot már a legközelebbi ülésen be fogja mutatni.

II. Elnök felolvassa Moskóczy József levelét, melyben kéri, hogy a közgyűlésen tett azon indítványának: «A Magyar Könyvkereskedők Egylete kérelmezze a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrtól, hogy utasítsa rendeletileg az áll. tanintézetek igazgatóit, hogyha a városaikban van rendes könyvkereskedő, nála szerezzék be az iskola mindennemű könyvszükségletét» ügyében, mely elintézés végett a választmányhoz tétetett át, tegyék meg a szükséges lépéseket. A választmány elhatározta, hogy ez ügyben mielőbb megteszi a kellő lépéseket.

III. Az «Aradi Közlöny» kiadóhivatala (Boros János) azon kéréssel fordul Egyletünkhez, hogy kérje fel a kiadókat, miszerint kiadványaikat ismertetés végett a vidéki lapoknak is küldjék meg. Tekintettel arra, hogy ez a dolog a kiadóknak saját ügykörükbe tartozik, az Egylet ebbe nem avatkozik s így a választmány ebben az ügyben határozatot nem hozott, azonban Boros János úrnak szíves figyelemzetéseért köszönetet szavazott.

IV. Elnök jelenti, hogy egy bécsi szállító cég Egyletünkhöz a lipcei remittendák és küldemények szállítására nézve ajánlatot küldött be. Az elnökség e végből érintkezésbe lépett eddigi szállítónkkal, Bindtner Th. utóda céggel, ki erről az ügyről alapos és kimerítő információt adott, melyből az elnökség meggyőződött, hogy az ajánló cég ajánlata úgyszólván semmivel sem előnyösebb, miért is ajánlja, hogy a szállítással továbbra is a Bindtner Th. utóda cégnél maradjunk. A választmány ezt helyeslőleg tudomásul veszi.

V. Dr. Ranschburg Nándor ügyész jelenti, hogy a Trócsányi—Radil-féle ügyben, melylyel már a február 6-iki választmányi ülés is foglalkozott, újabb levelek érkeztek. Trócsányi Bertalan levelében kijelenti, hogy az elnökség felszólításának eleget tesz s kiadványait Radilnak ezentúl szállítani fogja. Radil Károly ellenben ismételve kéri az Egyletet, hogy tiltsa el Trócsányinak ama bizonyos igazolványok kibocsátását. Ranschburg Nándor dr. felemlíti, hogy a február 6-iki választmányi ülés határozatából kifolyólag az elnökség ezen igazolványok ügyében átírt a ref. collegium igazgatóságához, de — sajnos — a lépés eredménytelen maradt. Mint Radil Károly Egyletünkhöz intézett leveléből is megtudjuk, az igazgatóság kimondotta, hogy nem avatkozik Trócsányi Bertalan könyvbizományos ténykedéseibe.

Kőváry János Trócsányi eljárásában a szabadverseny megsértését látja s ezért azt indítványozza, hogy az Egylet Trócsányival szemben szigorúan

járjon el, az igazolványok kibocsátását pedig határozottan tiltsa el.

Láng József nem tartja helyesnek Kőváry indítványát, ő csak annyiban kívánja Trócsányi ellen az eljárást megtenni, szólíttassék fel, hogy az általa kibocsátandó igazolvány *csupán a sárospataki tankönyvekről szóljon.*

Lövy Miksa ezzel szemben azon nézetet van, hogy Radil Károly forduljon ez ügyben a felsőbb hatóságokhoz s meg van róla győződve, hogy ezen «igazolvány-ügy»-nek minden esetre véget fognak vetni.

Végül Ranschburg Viktor elnök szólal fel, hogy az Egylet ne tegyen ez ügyben további lépéseket a collegium igazgatóságánál, mert ez az intézkedés az igazgatóság speciális joga, melybe az Egylet ne avatkozzék, tehát indítványozza, hogy a mi részünkről tekintsük az ügyet befejezettnek.

A választmány Ranschburg Viktor felszólalása után hozzájárult Láng József indítványához, mely szerint felszólítja Trócsányit, hogy az általa kibocsátandó igazolványok szövegét akként módosítsa, *hogy azokon csupán a sárospataki tankönyvekről legyen szó.*

VI. Dr. Ranschburg Nándor ügyész jelentést tesz a Polatsek—Moravetz-ügyről. A Moravetz Testvérek cég Temesvárott azzal a panasszal fordult az Egyletnek, hogy az ottani Polatsek-féle könyvkereskedés megtagadta neki kiadványainak kiszolgáltatását. Az elnökség ennek folytán a Polatsek-féle könyvkereskedést nyilatkozattételre szólította fel. A Polatsek-cég a beküldött nyilatkozatában kijelenti, hogy kiadványainak kiszolgáltatását azért volt kénytelen a Moravetz Testvérek cégnek megtagadni, mivel nevezett cég a karácsonyi időnyel elött és alatt úgy kirakataiban, mint a helyi lapokban teljesen új könyveket 25—30% engedménnyel hirdetett. A választmány a jogügyi tanács határozata alapján a Polatsek-féle könyvkereskedés indokait nem találja elegendőnek kiadványai kiszolgáltatásának a megtagadására. Többek felszólalása után a választmány elhatározta, hogy a Polatsek-céget felszólítja, hogy kiadványait a Moravetz Testvérek cégnek továbbra is kiszolgáltassa; az ellene való feljelentéssel pedig külön fog foglalkozni. Mint a Polatsek-cég leveléhez csatolt «Temesvári Hírlap» 1907. december 17-iki számából meggyőződünk, a Moravetz Testvérek cég tényleg hirdetett ifjúsági iratokat 25% engedménnyel.

Gabos Soma a Moravetz Testvérek cég eljárásában a rabatt-conventió eklatáns megsértését látja, mennyiben annak 3. §-a világosan megtiltja, hogy a nyilvánosság szolgálatában álló eszközök felhasználásával a közönségnek százalékot ajánlani nem szabad. Ennek folytán kéri a Moravetz Testvérek cég megbüntetését, de tekintetbe véve a levelében felhozott okokat, a szabályzatban meghatározott minimális 200 korona bírságon alúli kisebb összegre.

Rényi Károly nem tartja helyesnek ezen indítványt. Véleménye szerint a főtítkárt által már említett okokon kívül azt is tekintetbe kellene venni, hogy a Moravetz Testvérek cég most először vétett a rabatt-conventió ellen, tehát ajánlja, hogy a választmány ne sújtsa pénzbírsággal, hanem csupán megrovással.

A választmány a Moravetz Testvérek cég hirdetését sérelmesnek találta s így 50 korona

pénzbírságra ítélte, mely összeget köteles négy héten belül a segélyalap javára befizetni.

VII. Végül dr. Ranschburg Nándor ügyész referál a Traub—Schwarz-esetről. Schwarz Jenő szegedi kartársunk szintén azzal a panasszal fordul az Egyletnek, hogy az ottani Traub B. és Tsa cég kiadványainak kiszolgáltatását tőle megtagadta. Erre nézve az elnökség a Traub-cégtől felvilágosítást kért. A Traub cég által felhozott okok azonban a jogügyi tanács határozata szerint nem elegendők arra, hogy a kiszolgáltatást megvonja, minek folytán az elnökség felszólította, hogy kiadványait Schwarz Jenőnek továbbra is szolgáltatassa ki. A választmány ezt tudomásul veszi.

Tagsági mozgalom.

Felvétetett: Almásy és Szepessy cég képviselőiben Szepessy Titusz, Nagybeeskerek (599.)

Jäger Gusztáv a Kilián Frigyes utóda könyvkereskedés cégvezetője, Bpest (600.)

Toldi Lajos képviselőiben özv. Toldi Lajosné Bpest (285.)

Sebők Béla képviselőiben özv. Sebők Béláné Czegléd (268.)

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Ujjonnan megjelent könyvek.*)

Athenaeum r.-t. könyvkiadóhivatala Budapestben.

Vita Emil dr. A magyar állampolgárságra, községi illetőségre és az idegeneknek Magyarországon való tartózkodására nézve fennálló jogszabályok a nagyközönség, közigazgatási tisztviselők és ügyvédek használatára. Összegejtötte, rendszerbe szedte és magyarázta V. E. (K. 8-r. 128 l.) Bpest, 1908. Athenaeum r.-t. 2 k.

Benkő Gyula udv. könyvkereskedő Bpsten.

Fayer Gyula dr. Parlamenti dolgok. II. A Ház új munka-beosztása. Sürgősség és meghosszabbított ülések. A kisebbség védelmének biztosítékai. (8-r. 20 l.) Bpest, 1908. Benkő Gyula 1 k.

— III. Tíz év az országgyűlés történetéből. Bevezeti Wlassics Gyula. A sürgősségi rendszabályhoz. (8-r. 35 l.) Bpest, 1908. U. o. 1 k.

Fölvételi szabályai, Katonai tanintézetek — Harmadik kiadás. (Aufnahmsbedingungen der Militär-Bildungs-Anstalten.) (8-r. 176 l.) Bpest, 1908. Benkő Gyula 2 k.

Harsányi Kálmán. Homo és Homunkulus. Dialogus. (8-r. 43 l.) Bpest, 1908. Benkő Gyula 1 k.

M. Hrabovszky Julia. Bilincsek. Regény. Második kiadás. (8-r. 271 l.) Bpest, 1908. Benkő Gyula 2 k. 50 f.

Ipartörvény-tervezet ismertetése. Az új — (Füzetes kiadvány.) I. füzet. Az iparjog változásai az új ipartörvény tervezetben. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr által közreadott hivatalos előadói tervezet alapján utalásokkal és magyarázatokkal ellátva ismerteti Szabó Gyula. (4-r. 52 l.) Szeged, 1908. Benkő Gyula biz. Bpsten 1 k.

— Ugyanaz. II. füzet. Iparoktatásunk és a tanoncokképzés az új ipartörvény tervezetben. (4-r. 53—72 l.) Szeged, 1908. U. o. 50 f.

— Ugyanaz. III. füzet. A munkaviszonyok rendezése az új ipartörvény-tervezetben. (4-r. 73—122 l.) Szeged, 1908. U. o. 80 f.

— Ugyanaz. I. kötet. (I—III. füzet egybe.) Iparüzés. Iparoktatás. Munkás-védelem. (4-r. 122 l.) Szeged, 1908. U. o. 2 k.

Márthy-Mantuano Rezső dr. Külügyeink közönsége Ausztriával. A történelmi fejlődés s a helyzet a kereskedelmi és vám-szövetség felbomlása után. Közjogi tanulmány. (8-r. 126 l.) Bpest, 1908. Benkő Gyula 3 k.

*) Könyvészetünk teljessége érdekében fölkéretnek a t. kiadók, hogy kiadványaik egy-egy példányát megjelenés után azonnal címzetre beküldeni szíveskedjenek. A könyveket lajstromozás után sértetlenül visszaküldöm. Rényi Károly Budapest, V., Vigadó-utca 1. (A fővárosi Vigadó épületében.)

- Revue de Hongrie.** I. évfolyam. 2. szám. (8-r. 141—268 l.)
Bpest, 1908. Benkő Gyula biz. 2 k. 50 f.
- Theisz Gyula dr.** Német nyelviskola. (Deutsche Sprachschule.)
II. rész: Haladók számára. A gimnáziumok és polgári
fiúiskolák V. és VI., a reálistólak, felsőbb leányiskolák
és polgári leányiskolák III. és IV. osztálya számára. (8-r.
VII, 240 l.) Bpest, 1908. Benkő Gyula 2 k. 50 f.
- Vezérfonal** az önkéntességre képesítő vizsgálaton megkivánt
összes tantárgyakkól. Összeállították: A Gerő Ferencz-féle
katonai előkészítő iskolában előadó tanárok. (8-r. 175,
188, 250 l.) Bpest, 1908. Benkő Gyula biz. I—III. 12 k.

Franklin-Társulat Budapesten.

- Dorner Béla,** enesei —. A sertés Magyarországon. Második,
teljesen átdolgozott és bővített kiadás. 74 szöveg közti
ábrával. (8-r. VIII, 512 l.) Bpest, 1908. Franklin-Társulat
7 k. 20 f.
- Híres szerelmesek.** (8-r. 328 l.) Bpest, 1902. Franklin-Társu-
lat 7 k. Selyemkötésben 12 k.
- Kemény Zsigmond** báró összes művei. XII kötet. Közrebecsátja
Gyulai Pál. (8-r.) Bpest, 1908. Franklin-Társulat.
XII. kötet. Forradalom után. Még egy szó a forradalom
után. (398 l.) 5 k. 40 f.
- Murai Károly.** Eljegyzés menyasszony nélkül. (Elbeszélések.)
(8-r. 254 l.) Bpest, 1908. Franklin-Társulat 4 k.
- Nagy László.** A gyermek érdeklődésének lélektana. (8-r. 172 l.)
Bpest, 1908. Franklin-Társulat 3 k.
- Pekár Gyula.** Atlanta csókja és egyéb elbeszélések. (8-r. 231 l.)
Bpest, 1908. Franklin-Társulat 4 k.
- Platon Sophistája.** (Görögül és magyarul.) Fordította, bevezet-
téssel, jegyzetekkel s philosophiai műszótárral ellátta Simon
József Sándor. (8-r. 224 l.) Budapest, 1908. Franklin-
Társulat 3 k. 50 f.
- Tormay Béla.** Nádudvari uram beszélgetései mezőgazdasági
dolgozokról. Negyedik bővített kiadás. Száztizenegy ábrával.
(8-r. 476 l.) Franklin-Társulat 7 k. 50 f.

Hornvánszky Viktor Budapesten.

- Szász Béla.** Az emberiség jóltevői. Négy essay. A művelt
közönség részére. (8-r. 179 l.) Budapest, 1908. Hornvánszky
Viktor 3 k.

Katz G. Budapesten.

- Csaba Ferencz.** Harangjáték. Versek. (K. 8-r. 60 l.) Budapest,
1908. Katz G. biz. 1 k. 20 f.

Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai) r.-t. könyvkiadó- vállalata Budapesten.

- Acsay István dr., Bartha György dr., Madarász Flóris dr.** Magyar
olvasókönyv. A polgári iskolák második osztálya számára.
Képekkel. (8-r. 184 l.) Bpest, 1909. Lampel Róbert r.-t.
2 k. 20 f.
- Ugyanaz. A középiskolák második osztálya számára. (8-r.
184 l.) Bpest, 1909. Lampel Róbert r.-t. 2 k. 20 f.
- Almanach,** Középiskolai —. 1908. (Osztályozási naplóval az
1908/9. tanévre.) Szerkeszti *Huszár Béla.* (16-r. 248 l.)
Bpest, 1908. Lampel Róbert r.-t. Vásonba kötve 3 k.
- Almanach,** Polgári iskolai —. 1908. (Osztályozási naplóval az
1908/9. tanévre.) Szerkeszti *Huszár Béla.* (16-r. 174,
LIX l.) Budapest, 1908. Lampel Róbert r.-t. Vásonba
kötve 3 k.
- Baranyai Gyula és Perjessy László.** Geometria a polgári fiú-
iskolák III. és IV. osztálya számára. Második, javított
kiadás. (8-r. VII, 183 l.) Bpest, 1908. Lampel Róbert r.-t.
2 k. 50 f.
- Dallos Gyula.** Gyakorlati angol nyelvtan új módszer alapján,
mely szerint a legrövidebb idő alatt alaposan meg lehet
tanulni angol nyelven olvasni, írni és beszélni. Iskolai és
magánhasználatra. Sajtó alá rendezte *Patterson Arthur.*
Hatodik, javított kiadás. (8-r. 256 l.) Bpest, 1903. Lampel
Róbert r.-t. Vásonba kötve 4 k.
- Gilányi János.** Ábrázoló geometria. Polgári fiúiskolák III. osztálya
számára. (8-r. 63 l.) Bpest, 1908. Lampel Róbert r.-t. 92 f.
- Heinrich Gusztáv.** Német tan- és olvasókönyv közép- és felső-
iskolák számára. Első kötet. A stilisztika vázlatával és
magyarozó jegyzetekkel. Nyolczadik javított kiadás. (8-r.
323 l.) Bpest, 1908. Lampel Róbert r.-t. 3 k. 40 f.
- Horváth Cézár dr. és Marosi Arnold.** Növénytan és állattan.
A középiskolák I. osztálya számára. (8-r. 128 l.) Bpest,
1908. Lampel Róbert r.-t. 2 k. 20 f.

- Kozma László, Somogyi Béla, Szöllösi Jenő és Ember János.**
Első könyvem. Hangoztató ábc és olvasókönyv az elemi
népiskola I. osztálya számára. Az új tanterv szerint. Öt-
dik változatlan lenyomat. (8-r. 143 l.) Bpest, 1908. Lampel
Róbert r.-t. Kötve 48 f.

- Könyvtár, Magyar —.** Szerkeszti *Radó Antal.* 401—500. szám.
Bpest, 1907. Lampel Róbert r.-t. 10 kötetbe kötve. Váson-
kötésben 45 k.

- Könyvtár, Magyar —.** 513—516. szám. Szerkeszti *Radó Antal.*
(16-r.) Bpest, 1908. Lampel Róbert r.-t. Egy-egy szám 30 f.
513. szám. *Anatol France.* Elbeszélések. Fordította *Molnár*
Ferencz. (56 l.)

- 514—515. szám. *Bracco Roberto.* Fantomok. Dráma négy
felvonásban. Fordította *Radó Antal.* (105 l.)

516. szám. *Sven Hedin.* Három év Tibetben. 1899—1902.
Fordította *Halász Gyula.* (60 l.)

- Színházak műsora,** Fővárosi —. 32—33., 91., 111—112.,
135—136., 221—222. szám. (K 8-r.) Bpest, 1908. Lampel
Róbert r.-t.

- 32—33. szám. *Sardou Victorien.* Az aglegények. Vígjáték
91 felvonásban. Fordította *Ambrus Zoltán.* (126 l.) 60 f.

91. szám *Ábrányi Emil.* A végrehajtó. Eredeti vígjáték
egy felvonásban. Második kiadás. (44 l.) 60 f.

- 111—112. szám. *Lauts Károly és Kraatz Kurt.* A páholy.
Bohózat három felvonásban. Magyarosította *Kabos Ede.*
Második kiadás. (80 l.) 60 f.

- 135—136. szám. *Molnár Ferencz.* A doktor úr. Bohózat
három felvonásban. Második kiadás. (80 l.) 60 f.

- 221—222. szám. *Bernstein Henri.* Kerülő út. Színmű három
felvonásban. Fordította *Salgó Ernő.* (93 l.) 60 f.

- Néptanító (népnevelők) könyvtára.** 34. füzet. Szerkeszti *Peres*
Sándor. (IX. évfolyam. 2. szám.) (8-r.) Bpest, 1908. Lampel
Róbert r.-t.

34. füzet. *Petri Mór dr.* Az ifjúsági egyesületek a nép-
művelés terén. (74 l.) 1 k.

- Mika Sándor.** Történelmi olvasókönyv. III. rész. Az ókor tör-
ténélmé. (8-r. 188 l.) Bpest, 1908. Lampel Róbert r.-t. 3 k.

- Radó Antal.** Ezeregy éjszaka regéi. A magyar ifjúság számára
átdolgozta R. A. Harmadik kiadás. Képekkel. (8-r. 195 l.)
Bpest, 1908. Lampel Róbert r.-t. Vásonba kötve 3 k. 60 f.

- Zemplényi Szabó Antónia.** Képes budapesti szakácskönyv.
Sz. Hilaire Josefa, Kovács Irma, Dorn Anna, Gombos Erzsi,
Moesz Gézáné, özvegy Gyöngyössy Sámuelné, Zemplényi
Szabó Antalné nyomán. Függelék: A magyar gazdaasszo-
nokok házi kincstára. Hetedik, négy színezett képpel,
53 fametszettel és számos kiváló magyar és francia étellel
bővített kiadás. (8-r. VIII, 543, 15 l.) Bpest, 1901. Lampel
Róbert r.-t. Kötve 4 k. 80 f.

Lampel Róbert r.-társ. szortimentje Bpsten.

- Király Károly.** A polgári iskola és a szakoktatás reformja.
(8-r. 38 l.) Budapest, 1908. Lampel R. r.-t. Szort. 3 k.

Löblovitz Zsigmond Budapesten.

- Könyvtár, Apró —.** 6. füzet. (16-r.) Bpest, 1908. Löblovitz
Zsigmond. Egy-egy füzet 30 f.
6. füzet. *Csuday Jenő dr.* Magyarország oknyomozó tör-
ténete. Különös tekintettel az érettségi vizsgálatra. (52 l.)

Ifj. Nagel Ottó Budapesten.

- Füzetek, Klinikai —.** XVIII. évfolyam. 3. füzet. Szerkeszti
Donáth Gyula dr. (8-r.) Budapest, 1908. Ifj. Nagel Ottó.
Egy-egy füzet 90 f.

3. füzet. *Szabóky János dr.* A gümőkór specificus thera-
piájából. Első rész. *Zirkelbach Antal dr.* A tüdő és mell-
hártyabajok physikalís terapiája. Második rész. (65—100 l.)

- Jaloviczky Géza.** A tűzgépek szerkezete és kezelése. (8-r.
VII, 351 l. és XIV tábla.) Bpest, 1908. Nagel Ottó biz. 8 k.

- Ambróz Károly.** Indukeziós gépek. Forgóáramú motorok üz-
emsajátóságainak ismertetése. 7 ábrával. (8-r. 29 l.) Maros-
vásárhely, 1908. Nagel Ottó biz. Bpsten 1 k. 50 f.

- Illés Nándor.** A vadőr. Kézi tankönyv a m. kir. erdőőri szak-
iskolák számára. Darányi Ignác m. kir. földművelésügyi
miniszter megbízásából írta I. N. 120 ábrával. (8-r. 403 l.)
Bpest, 1907. Nagel Ottó biz. 1 k.

- Lovas Sándor.** A legújabb állami telepítések Magyarországon.
Darányi Ignác m. kir. földművelésügyi miniszter megbízá-
sából írta L. S. 104 ábrával. és rajzzal. (8-r. 426 l.) Bpest,
1908. Nagel Ottó biz. 2 k.

- Teszák Károly** Ágost. Ujabb adatok a felkar- és czombsont-
vonal-, kerület- és szögméreteihez. Osteometriai tanul-
mány. (8-r. 215 l.) Breznóbánya, 1908. Nagel Ottó biz.
Bpsten 6 k.

«Pátria» irod. vállalat és nyomdai r.-t. Budapesten.

- Perczelné Kozma Flóra.** Felolvasások és közlemények a modern vallásbölcsezet és szociológia terén. (8-r. 372 l.) Bpest, 1908. Pátria r.-t. 4 k.
- Kövy József.** Az okszerű baromfityesztés. 137 ábrával. Előszóval ellátta Gróf Teleki Józsefné. (8-r. XII, 138 l.) Bpest, 1908. Pátria r.-t. 3 k. 60 f. Vászónba kötve 5 k.
- Naszályi József.** A gőzlokomobilok szerkezete és kezelése. Gyakorlati tankönyv. (8-r. 172 l.) Sopron, 1908. Pátria r.-t. biz. Bpsten 3 k.
- A stabil gőzgépek gyakorlati tankönyve. (8-r. VIII, 181 l.) Székesfehérvár, 1908. Pátria r.-t. biz. Bpsten 5 k.
- Czímháza,** Magyarországi uradalmak és gazdatisztek —. 1908—1909. A magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egvesülete megbízásából szerkesztette *Jeszzenszky Pál.* (K. 8-r. 510 l.) Bpest, 1908. Pátria r.-t. biz. Vászónba kötve 15 k.

Politzer Zsigmond és fia Budapesten.

- Csiky Kálmán dr.** Az egyház jogi fogalma. Különlenyomat a «Sárospataki református lapok» 1908. évi február-havi számaiból. (8-r. 24 l.) Sárospatak, 1908. Politzer Zsigmond és fia biz. Bpsten 1 k.
- Iparoskáté.** Gyakorlati útmutató általános ipari kérdésekben, A hazai ipar sematizmusa. Szerkeszti *Dóczi Sámuel dr.* (8-r. 200. CXXI.) Bpest, 1900. Politzer Zsigmond és fia biz. Vászónba kötve 4 k.
- Munkálatai,** Az igazságügyi orvosi tanács —. Kiadja a Magyar igazságügyministerium. Szerkesztik *Korányi Frigyes dr., Réczey Imre dr., Balogh Jenő dr., Genersich Antal dr., Moravcsik E. Emil dr., Schächter Miksa dr.* Második kötet. 5. füzet. (647—860 l.) Bpest, 1907. Politzer Zsigmond 5 k.

Ráth Mór Budapesten.

- Semsey László gróf, dr.** —. Néhány szó Magyar Államvasutakról. (8-r. 71 l.) Bpest, 1908. Ráth Mór 1 k.

Radics Sándor Kolozsvárott.

- Simon István.** A szabadsáért vagy nagyapó meséje. Alkalmi színjáték az ifjúság márczius 15-iki ünnepségeire, Sas Ede elbeszélése után írta *S. J. (K. 8-r. 25 l.)* Kolozsvár, 1908. Radics Sándor biz. 50 f.

Roth Herman Ungvár.

- Volosin Ágoston.** Gyakorlati kis orosz (ruthen) nyelvtan. (8-r. VIII, 209 l.) Ungvár, 1907. Róth Hermann biz. 2 k.

Singer és Wolfner Budapest.

- Regénytár,** Egyetemes —. XX. évfolyam. 18. kötet. (8-r.) Bpest, 1908. Singer és Wolfner. Egy-egy kötet vászónba kötve 1 k. 18. kötet. *Bródy Sándor.* A hercegkisasszony és más elbeszélések. (151 l.)

Stokovszky és Mikolász Budapesten (VII., Király-u. 13.).

- Buffalo Bill.** Amerika nemzeti hőse. 1—4. füzet. Sajtó alá rendezte *Col. W. F. Cody,* más néven *Buffalo Bill.* (4-r.) Bpest, 1908. Stokovszky és Mikolász. Egy-egy füzet 30 f.
1. füzet. Amerika nemzeti hőse (32 l.)
  2. « Az ismeretlen szövetséges. (32 l.)
  3. « A lovas műlövők (32 l.)
  4. « Buffalo Bill vakmerő társa. (32 l.)
- Carter, Nick** —. 21—22. füzet. Amerika legnagyobb detektívje. (4-r.) Budapest, 1908. Stokovszky és Mikolász. Egy-egy füzet. 30 f.
21. füzet. Borzalmas lelet. (32 l.)
  22. « Az ördögsvívő ember. (32 l.)

Szerző saját kiadása.

- Évkönyve,** A főrendiház —. III. évfolyam. Szerkeszti és kiadja *Szerencs János.* (N. 8-r. XVIII, 844 l.) Bpest, 1907. Szerző sajátja. Vászónba kötve 20 k.

Tisza Testvérek Budapesten.

- Ifj. **Tejfalusy Ferencz.** A gyümölcsfa. Népies gyümölcssterelési könyv. 42 ábrával. (8-r. 82 l.) Bpest, 1908. Tisza testvérek 1 k. 60 f.

Thiering Gyula (tulajdonos Máhr Árpád) Sopron.

- Schwaab Alfréd.** Harcszerű lőterek önműködő alakokkal. 7 tábla 58 ábra. Sopron, 1908. Thiering Gyula biz. 4 k.

Urbán Reinhold Eperjesen.

- Moderson E.** Egy kérdés, melyre nincsen felelet. Fordította *Vargha Erzsike.* (16-r. 22 l.) Eperjes, 1908. Urbán Reinhold 14 f.
- Torrey R. A. dr.** Isten ereje életünkben és munkánkban. Fordította *Csia Sándor.* (K. 8-r. 94 l.) Eperjes, 1908. Urbán Reinhold 1 k.

Magyar ipari bibliográfia.*)

Irta: dr. *Rácz Lajos* kamarai segédtitkár, Debreczen.

Az *Iparoskáté* érdemes szerkesztője arra kért föl, kíséreljük meg a magyar *ipari vonatkozású irodalom* rendszeres összeállítását olyképp, hogy a könyvek címjegyzéken kívül azoknak lehetőleg néhány sorban ismertetését is adjuk, ezáltal a tanulni, haladni vágyó iparosság számára útbaigazítással szolgáljunk. Az eszme határozottan helyes, megvalósításával mindenesetre hasznos munka végezhető. Sajnos azonban, már az első lépéseknél érezhető volt egy nagy akadály. Nálunk még a könyvkiadók nagyon tartózkodnak az ipari irodalom tekintetében, minthogy egészen begyökeresedett a közhiedelem, hogy a mi iparosaink nem olvasnak, számukra könyvet írni és kiadni nem érdemes. A kiadók vonakodása miatt az a néhány író is, a ki ipari irodalommal foglalkozik, munkáit többnyire saját maga kénytelen kiadni. Hogy ez mennyire így van, tapasztalhatjuk a bibliográfia anyaggyűjtésekor. A könyvkiadóktól úgyszólván alig érkezett be valami adatanyag. Magukat a szerzőket fölkitatni és tőlük az anyagot összegyűjteni rendkívül nehézkes és hosszadalmas munka. Elannyira, hogy a rendelkezésre álló rövid idő alatt ily módon alig értünk volna el eredményt, ha nagyobb könyvtárak anyaga átkutatásával nem pótoltuk volna anyagunkat.

Mielőtt ez anyag megtárgyalásába bocsátkoznánk, nem hallgathatjuk el az iparosság olvasó kedve ellen elterjedt balvéleményt tagadó nézetünket. Hogy az iparosság nem olvasott régebben, az igaz. Nem olvasott pedig azért, mert nem volt mit. Eltekintve egyes kivételektől, régi ipari könyveink két abszurd szélsőség valamelyikébe estek; vagy magashangú tudóskodással tették az elméleti, behatóbb képzést nélkülöző iparosokra érthetlenné munkájukat, vagy épp ellenkezőleg, gyomorémelyítő népszerűsködéssel tették kockázatosabbá annak komolyságát. A mi népszerűsítő irodalmunknak régebben, nagyrészt végzetes hibája volt, hogy mindent oly modorban tárgyalt, mintha olvasóközönségének gyöngélműjűségét tételezte fel.

Azonban volt alkalmunk több ipari írónál tapasztalni, hogy a magyar iparosság, ha őt érdeklő kérdésekről közérthető és egyszerű modorban szól valaki hozzá, nagyon szívesen fogadja. Ha a kiadók tudnák, hogy egyes ipari könyvekből néhány hét alatt ma már új kiadást kell rendezni, bizonyára jobban érdeklődnének az ipari irodalom iránt és nagyon sok érdemes munka láthatna napvilágot,

*) Az *Iparoskáténak* — szerkeszti dr. *Dóczi Sámuel* — most megjelent 1908. évre szóló évkönyvéből közöljük ezt a kiadói viszonyainkat nagyon jellemző cikket. Itt csak azt jegyezzük meg, hogy maga a bibliográfia, ha most hiányosan is egész ügyesen s hasznavehetően van összeállítva, s rászolgált arra, hogy a magyar könyvkereskedők a bibliográfia teljessége érdekében előmozdítsák *Rácz dr.* munkásságát. Esetleges és szakbavágó munkák, vagy bibliográfiai adatok *Dr. Rácz Lajos* úrnak (Debreczen, Iparkamara) küldendőik be.

mely ma elkallódik, vagy lapokban és szemlékben vonul meg.

Szeretnők, ha szavunkat minden oldalról figyelemre méltatnák. Az ipari írók minél jobban törekednének elsajátítani azt a modern népszerűsítő modort, mely a német, francia, angol ily könyveket fényesen jellemzi; ha mindjobban tudnának alkalmazkodni az általuk fölvetett kérdések és az ehhez várható olvasóközönségnek tulajdonságaihoz, illetve képességeihez. Vannak kérdések, melyeknek csak a legképzettebb, legműveltebb iparosok lesznek olvasói; ezeknél indokolt a behatóbb, alaposabb tudományos módor. Vannak a legegyszerűbb iparosokat is érdeklő kérdések, ezeknél a színvonal és belső érték megőrzésével a modort ezeknek képességeihez kell mérnünk.

Másrészt a kiadók figyelmét szeretném az ipari irodalomra irányítani. Nem hálátlan terület az, csak meg kell tudni válogatni: *mit, hogyan és mikor becsásának közre.*

Végül az iparosság figyelmébe kívánám ajánlani, hogy a neki való, számára hasznos irodalmat akkor teheti nagygyá, ha saját maga is közvetlenül igyekszik annak útját egyengetni. Nagyon szép példája ennek, mondjuk a budapesti építőiparosok ipartestülete, mely legutóbb egy egész sorozat hasznos ipari könyv keletkezését segítette elő.

A hivatalos ésszabadtársulási ipari érdekképviseletek nagyon helyesen tennék, ha gyakrabban pályázatokat hirdetnének aktuális ipari kérdések irodalmi feldolgozására és ipari művek megjelenését előmozdítanak.

A jó könyv az iparosság szellemi színvonalának emelésére megbecsülhetetlen hatású. A szellemi színvonal emelése pedig nálunk égető szükség. Az ipari irodalom fejlesztése, emelése tehát iparunk fejlesztésével egy és ugyanazonos közérdek.

Az Uránia közgyűlése.

Az Uránia Magyar Tudományos Egyesület márcziusban tartotta évi közgyűlését.

Az egyesületi főtítkárnak dr. Klupathy Jenőnek jelentésében minket is nagyon érdeklő számokat találunk. A jelentés bizonyítja legjobban, hogy a csendben munkálkodó Uránia óriási kulturális missiót teljesít, mely annál is értékesebb, mert éppen ott végzi fontos hivatását, a hová a legnehezebb eljutni, a szegény nép körében. Ez a munkásság nagy perspektívát nyit a jövőre nézve. Elveti a műveltség magvát ott, a hol könyv még egyáltalán nem volt, a hol a műveltség legelemibb követelményeit is nélkülözik.

Az Uránia hatalmas, céltudatos s előre látó munkásságával megtanítja a népet a műveltség, az olvasás, a könyv szeretetére s az alábbi számok bizonyítják, hogy munkásságával már is számbavehető eredményeket ért el.

A könyvárust két szempontból érdekli ez a munkásság. Először az a sajnós szempont, hogy itt súlyos adatot találunk arra nézve, hogy milyen óriási olvasmány tömeg kerül ez úton is könyvalakban a közönség közzé, ebben az esetben természetesen a könyvvarus igénybe vétele nélkül, másrészt az az örvendetes, a jövőben való biztató remény, hogy az olvasásra szoktatott közönség valamikor — talán nem is sokára — a könyvesboltot is állandóan látogatni fogja. A jelentésből ezeket vesszük át:

Az 1907. évi közgyűlés elé terjesztett jelentésben 42 kész, forgalomban levő felolvasásról tehettem jelentést, ezzel szemben most 60 felolvasásunk van kinyomtatva s ezek közül 56 forgalomban. A múlt évi közgyűlés óta a következő felolvasások kerültek előadásra:

Az emberi test szerkezete, írta dr. Hajnik Emil 50 képpel (3 sorozat).

Az államháztartás, írta dr. Hilibi Haller Károly 60 képpel (4 sorozat).

A nemzeti sülyedés korszaka, 58 képpel (5 sorozat).

A kuruczok, 104 képpel (5 sorozat).

A nőkirály és gyermeke, 69 képpel (6 sorozat).

Fiume, írta Fest Aladár, 66 képpel (4 sorozat).

A francia forradalom és a reakció kora, 82 képpel (5 sorozat).

Az új Magyarország, 112 képpel (5 sorozat).

Hazai gyógyfürdőink, I. sorozat, írta dr. Hajnik Emil, 51 képpel (4 sorozat)

A magyar alkotmány helyreállítása, 64 képpel (5 sorozat).

A görög császárság és Kelet-Európa.

Petőfi Sándor, írta dr. Váczy János, 32 képpel (3 sorozat).

Hazai gyógyfürdőink, II. sorozat, írta dr. Hajnik Emil, 50 képpel (3 sorozat).

A kereszténység kezdete és a népvándorlás, írta dr. Csuday Jenő, 54 képpel (2 sorozat).

Ezeket kívül kész képsorozattal a forgalomba kerülnek legközelebről:

Itália története (476—1500), írta dr. Csuday Jenő, 90 képpel.

A bolygók, írta dr. Szekeres Kálmán, 69 képpel.

Oroszország legrégebb története, írta dr. Csuday Jenő, 59 képpel.

Az olasz királyság története. írta dr. Csuday Jenő, 123 képpel.

A vegytan és eredményei, írta dr. Scheitz Pál, 44 képpel.

Alkotmányunk fejlődése, írta dr. Anday Jenő, 65 képpel.

Felolvasássorozatunk tekintélyes szaporodásának köszönhetjük, hogy míg a múlt évben, 1906 márczius 1-től 1907 február 28-ig, 12 hónap alatt 215 helyen 509 előadásunk volt, 32,000 füzetet osztottunk ki mintegy 73,000 hallgató közt, addig ez idén 265 helyen 653 előadást tartottunk, a melyek alkalmával 23,116 füzetet osztottunk szét s előadásainkon mintegy 113,892 hallgató volt jelen.

Szabályaink szerint minden előadáson 50 füzetet kellett volna szétosztanunk, vagyis 32,650 darabot, sőt a külön megrendelésekkel együtt ennél is többet, mintegy 42,000 darabot küldtünk szét, de bizonyos méltánylást érdemlő esetekben a szabály megtartásától el kellett tekintenünk. Leggyakrabban a lakosság szegénysége miatt nem tudott az előadó túladni az összes füzeteiken, s a megmaradt példányokat visszaküldte. Az egyesület e füzeteiket önköltségi áron adja, vagyis csak a nyomdai előállítás kiadását téríteti meg, így a szétosztott, illetőleg elkelt példányokon nyeresége nem lévén, a visszaküldött példányokon nem is veszhetett. Anyagi kár tehát a példányok visszaküldéséből nem származik, de annál nagyobb a szellemi veszteség, mert az Uránia a tudományterjesztés és a tömegtanítás eszközei közt nem a képvetítést, hanem a füzetek szétosztását tartja a fődolognak, úgy gondolkodván, hogy a legjobb előadás és a legszebb képek emléke is bizonyos idő múlva teljesen elszáll, a füzetek azonban évekig megmaradnak és tartalmuk hosszabb időn át olvasmány tárgyául szolgálnak az egyszerű falusi emberek hajlékaiban, hová egyéb nyomtatvány nem igen szokott behatolni. Ugyanazért az Uránia tervei közé tartozik, hogy idővel a füzetek árát a mai 8—12 fillér helyett 4—6 fillérré szállítsa le, a mikor is a füzetekre rá fog fizetni. A mint kilátás lesz rá, hogy a költségvetés eme tételénél mutatkozó tényleges hiányra valamely fedezetet találunk, a nagyjelentőségű újítást azonnal megvalósítjuk, mert azt a régi, de soha meg nem valósult közoktatási tervet, hogy a népet olcsó füzetekben józan irányú olvasmánnyal ellássuk, egyedül ezen az úton véljük elérhetőnek.

Érdekes kimutatás állitható össze, ha azt vizsgáljuk, hogy felolvasásaink tárgy szerint hányszor kerültek előadásra. Legtöbbször előadták az *Alkoholt* és pedig 35-ször, utána egy magyar történelmi tárgy a *Honfoglalás* következik 33 előadással és egy földrajzi: a *Magas-Tátra* 32-vel. Az *Aldunát* 27-szer adták elő, *Budapestet* 25-ször, a *Kuruczok történetét* 24-szer, *Balatont* 22-szer és ugyanannyiszor *Egyiptom történetét*, valamint *Pompejít*. A *Vágvölgye*, az 1848-iki *szabadságharc* és *Kelet-Azsia* 21-szer. *Közép-Európa városai* és *Fiume* 20-szor kerültek előadásra. Szóval közönségünk a történelmi és földrajzi előadások iránt érdeklődött leginkább, a mit kimutatásunk többi adatai is bizonyítanak.

VEGYES.

Vörösmarty szobra. F. év májusában fogják leleplezni Vörösmarty szobrát. Ebből az alkalomból a szoborbizottság jegyzőjével Sajó Aladárral megírta a szobor történetét. Ezt a történetet egy albumalakú díszmunkában készül kiadni.

Zola a Pantheonban. Abból az alkalomból, hogy Zola-hamvait a közel jövőben a Pantheonban fogják véglegesen elhelyezni, érdekes tárczát közöl «Az Ujság» Arányi Miksa tollából arról az elkeseredett küzdelemről, mellyel a Zola pártiak és Zola-ellenesek harcolnak egymás ellen. Átveszünk egy részt a Zola-ellenes kritikákból, mely tanulságos példája annak, hogy ha ellenséges kérdéstről van szó mennyire háttérbe szorul az irodalomban az irodalmi és esztétikai szempont és mennyire az irodalomtól és művészettől távol eső szempontok jutnak érvényre bírálatokban:

Ezek szerint Zola nem volt tehetséges író, hanem páratlan sikerű könyvelő, ki ügyességének köszönheti, hogy brutális, rosszul alkalmazott, rendszertelen, ellentmondó művei az egész világon oly páratlan sikert arattak. Zola nem francia író, hanem velencei származású olasz, ki új hazájában minden más színében látott, mint a többi francia. Mikor apja 1847-ben Marseille-ben meghalt, a fiatal Zola mindössze hét éves volt. Innen van az, hogy a naturalista író a francia erkölcsöket és a legtermészetesebb dolgokat az idegen szemével és felfogásával bírálta. Valóságos utálat fog el, ha a Rougon-Macquart című regényt olvassuk. Az irodalom, a mesterek felfogása szerint, nem egyéb, mint az élet interpretációja. Zola irodalma ellenben a természetet akarja utánózni, a mi neki nem sikerül és a helyett meghamisít és bepiszkít mindent, a mit tolla hegyére vesz. Munkái olvashatatlanok. A kezdők azt hiszik, hogy alkotásai hatalmasak, holott csak triviálisak és brutálisak.

Zola olasz eredete ellenére, pornografiájának forrását sem Olaszországban, sem új hazájában nem találta, hanem azt saját lelke ösztönzerű alkotásából merítette. Az élet fényoldalait nem keresve, főcélja volt a társadalom undorító mozzanatait felkutatni és ezek leírásához jobban értett, mint bárki más. A legtöbb író a piszkos dolgoktól elfordul, ellenben Zola költővé lett akkor, ha aljasság vagy undor felütéséről volt szó. Nincs az életnek oly szomorú mozzanata, mely ne indította volna arra, hogy bőbeszédű leírásokat közöljön róla, és alig van még író, ki oly sajtáságos merészséggel kereste volna a skandalumot és a feltűnést, mint ő. Egész életében arra törekedett, hogy a rendes olvasóközönségen kívül az irodalomtól távolálló körök figyelmét magára vonja, csak azért, hogy könyveit annál könnyebben eladhassa. Az ő pornografiájában is volt rendszer: a sarlatanizmus szokásos rendszere.

Nem könnyű az irodalomban pontos határvonalat húzni ott, hol kezdődik az erkölcstelenség. Nagy írók művészi kézzel és izléssel írták le az élet örömeit, a fiatalság és a szenvedély mámorát, de ezek rajza le nem alacsonyította és be nem piszkította felkűnkét. Zola ellenben utálatos és orruk bűz-szagot érez, ha munkái közelébe jut. Az irodalom nem lehet hálás oly író munkásságáért, ki csak a borzadály és az iszonyatosság leírásában mesterkedett. A francia írók közt oly iskolát teremtett meg, mely feladatává tette, hogy szemérmetlen irodalmi termékeket produkáljon. Ez az írói gárda, mely Zola zászlójával jelentkezik, csak a legidegesebb és legexcentrikusabb külföldi olvasók kíváncsiságát elégíti ki. Hajdan Franciaország volt a jó izlés és a művészi felfogás tanára és nevelője; mióta Zola letűnt, a hanyatlás korszaka kezdődött. Munkáinak száma, a kiadók elért eredményei és tollával megszerzett nagy vagyona számba nem jönnek akkor, midőn a szellem felsőbbségének leküzdéséről és lánczbaveréséről van szó.

Könyvjegy. A Művészet szerkesztősége pályázatot hirdet könyvjegyrajzra, a következő feltételekkel: 1. A könyvjegy (kiadói címer, embléma) különböző nyomtatott kiadványok, füzetek, könyvek címlapját van hivatva díszíteni, alapötlete tehát vonatkozásban álljon a könyvvel, általában a könyv révén terjedő kultúrával. Miután ez a rajz a könyv címlapjának csak kis helyét foglalhatja el, a rajz kisméretű reprodukcióra alkalmas, tömör, kifejező, magyaros, világosan érthető legyen. Csak magyar művészek pályázhatnak. A pályázat titkos, jelíges. Első díj 100 korona, második díj 50 korona, harmadik díj 25 korona. Pályabíróság a Művészet szerkesztősége. A pályaművek 1908 május 15-ig a Művészet szerkesztőségébe (Budapest VI, Andrassy-út 10. sz.) küldendők.

Érdekes statisztika az, mely itt következik s melyet egy szorgalmas nyomdász állított össze a budapesti napilapok karácsonyi számairól. Ez az összeállítás mutatja, hogy az egyes fővárosi napilapok hány oldalon, hány szövegoldallal és hány hirdetési és nyilttéri oldallal jelentek meg. Hogy czélszerű e a közönséget ily vasok lapokkal elkényeztetni — az más lapra tartozik.

	Oldalszám	Ebből szöveg	Hirdetés, nyilttér
Az Ujság	160	104	56
Egyetértés	138	74	64
Pesti Hirlap	128	90	38
Pester Lloyd	108	44	64
Neues Pester Journal	100	41	59
Budapesti Hirlap	96	57	39
Magyarország	96	60	36
Pesti Napló	80	50	30
Függetl. Magyarország	76	53	23
Magyar Hirlap	68	43	25
Budapesti Napló	64	41	23
Népszava	54	35	19
Budapest	48	32	16
Budapester Tagblatt	40	23	17
A Polgár	36	16	20
Alkotmány	34	24	10
A Nap	32	13	19
Politisches Volksblatt	32	22	10
A Hir	24	14	10
Magyar Nemzet	24	13	11
Neues Polit. Volksblatt	24	16	8
Kis Ujság	16	7	9
Friss Ujság	12	6	6

Számításunkat csak megközelítőleg tehetjük meg, mert hisz a lapok más-más alakúak és beosztásúak. Alapul vettük tehát a leginkább használatos garmond betűt és 17 cziczero szélességet.

Igy számolva (egy oldalra 300 sort veszünk), az 1490 oldalon volt 447.000 sor, a melyet ismét 41 soronkénti n-nel szorozva, 18,327.000 n-et kapunk.

E horribilis mennyiségű betűt «egy» szedő, ha óránként 1600 betűt szed, nem kevesebb, mint 11.454 óra alatt tudná kiszedni, a mi — 300 nyolcz és félórás munkanapot véve egy évre — éppen négy és fél esztendeig tartana.

Az Ujságkiadók Lapjából.

Szövetkezeti nyomda. Sugár Ottó a «Honi Ipar» szerkesztője érdekes előadást tartott főleg a szaksajtót több oldalról ért támadásokról és sérelmekről, s többek között a következőket mondta: Egyik állandó panasz a magyar szaksajtónak az, hogy a kiadások folytonos emelkedése lehetetlenné teszi a helyzetét. A nyomdaárak drágulása az utolsó 4 év alatt 20—30%, az egyéb kiadások emelkedése szintén tetemes. Mint-hogy a szaksajtó az ő nagy kiadását nem háríthatja át a közönségére, minden eszközt meg kell ragadnia, hogy a terheit mérsékelje. Ebben az irányban a legelső teendő a szövetkezeti nyomda föllállítása volna, mert csak ilyen módon lehetne megszabadulni a nyomdaipar illegális túlköveteléseinek teljesítésétől.

A szaksajtó sérelmeinek orvoslását azonban ne várják a szaklapok kívülről. Belülről kell a regenerációs processzusának kiindulnia. Ha a szaksajtó elvárja a megbecsülést, kezdje azt a saját kebelében. Becsüljék meg egymást a szakírók és szaklapok, tartsanak össze, támogassák egymást kölcsönösen, mert a Magyar Szakírók Egyesületének legelső és legszentebb hivatása a kollégialitás helyreállítása. Válasszanak testületi bíróságot, a melynek feladata legyen gondoskodni arról, hogy a magyar szakirodalom szellemi produktumai megbecsültesenek. Rekesztessék ki a szakírók testületéből az, a ki kellő méltánnyal nincs kollégái iránt és deklarálják a szakírói tisztesség megsértésének, ha valaki a lapjában vét a köteles kollégialitás ellen. Nemkülönbén nehéz feladat a szaksajtó parazitáinak kiirtása, de oly fontos és életbevágó, hogy teljesítése elől az egyesület el nem zárkozhatik.

*) A tankönyvek. Általános a panasz, hogy a könyvek gombamódra szaporodnak. A könyvek száma, terjedelme, a fényezés felé hajló kiállítása, ára, színe, ijesztő módon nő. Ezzel lépést tartanak a mellékesnek tetsző írófüzetek, rajztömbök, író- és rajzeszközök, úgy, hogy a tanév eleje valószínűsüretnek tekinthető, a miből a vásárlóknak, a jó szülőknek nem marad egyéb, mint az elszörnyűködés, egynéhány önkénytelen sóhaj és — üres tárcza.

Ez a nagyközönség panaszja. Mit szól a tanító- és tanárvilág?! Elégedetlenkedik ez is, úgy lent, mint fent. A legtöbb tankönyvíró fiatal, tapasztalatlan ember; a mi meglát-szik a könyveken. Terjedelmes a tankönyv; a felét ki kell hagyni; sok benne a szószaporítás; rendszertelen, ötletszerűség a jellemző sajátossága a legtöbb tankönyvnek. Érthetetlen, nehéz az irállya. A dolog vége az, hogy boszankodik a tanár, a tanító; a szegény tanuló tenyérre nehezedő fejjel tanul, tanul és mégis vajmi kevés az, a mit meg is tanul.

A legtöbb tankönyvíró nem vet számot a tantervben meghatározott heti, illetőleg évi óraszámra, hanem ívszámra dolgozik, mert így szaporodik az írói honorárium. Nem vet számot a tanuló tehetségével, a kik számára a tankönyvet írja. Minden áron piacra akarja vinni terjedelmes tudását s nem azt írja meg, a mit a tanulónak meg kell majd tanulnia, hanem azt, a mit ő tud, a mit elő akar adni. Így hát akadnak a könyvnek oly részei, a melyek nagyon fontosak, fontosak és kevésbé fontosak. Innen van aztán, hogy a könyv nagyon terjedelmes, hogy 3—4-féle betűvel is van nyomva. Például vannak 275 oldalra terjedő tankönyveink is, melyeket egy tanév alatt, heti 2 óra alatt kell elvégeznünk.

Számítsuk csak: heti 2 óra ad átlag évi 70 órát. Ebből legalább ismétlésre kell fordítanunk, marad 55 óránk, így esik egy-egy órára $275 : 55 = 5$ oldal. Ez csak egy tárgy. Pedig általában legalább 3 ilyen órát kell vennünk egy-egy napra, a mi napi 15 oldalt jelent. Ehhez jönnek még az írásbeli dolgozatok, a mellékőrak. Ha csak ezt vesszük is figyelembe, megvan a túlterhelés a tanulóra, tanárra, sőt még a szülőre is.

A reális értékű tudás alapját a szemlélet képezi. Ez nagyon helyes és megdönthetetlen igazság. De ne akarjuk a szemléltetés eszközeit a szülővel megfizettetni. A könyvről gondoskodják a szülő, a szemléltető eszközökről az iskola. A tankönyvben felesleges a sok ábra, mely ügyis csak halvány semmiség ahhoz a valósághoz, a mit maga a természet nyújt. Ha én egy eleven növényről taníthatok, felesleges a könyvben annak az ábrája. De ha már feltétlenül kell az ábra, gondoskodják róla az intézet és ne a szülő. Én a tanulók figyelmetlenségének okát, némi részben a könyvben levő sok ábrának is tulajdonítom. A tanulónak első dolga, sebtében

végignézni az ábrákat, ha aztán előállunk az intézet ábráival, a növendék nem figyel, mert hiszen az újság iránti ingerét már kielégítette a könyv. A könyvek ábrái szoktatják a tanulókat a felületes szemléletre is.

A jó tankönyv a tanítás eredményét tartalmazza rövid összefoglalásban, mint ilyen a tanulónak legfontosabb segéd-eszköze, de csak akkor vehető elő, a mikor az anyagot a tanító és tanuló közösen feldolgozták. A jó tankönyv soha se lehet terjedelmes, inkább eredménytár legyen. Csak azt tartalmazza, a mit s a mennyit a tanulónak feltétlenül meg kell tanulnia. Adjunk a tanuló kezébe legfeljebb 1 koronába kerülő eredménytárt s a tanítónak ugyanezen eredménytár alapján egy bő könyvet, magyarázatot, vezérfonalat.

Morálpedagógiai kongresszus. Az első nemzetközi morálpedagógiai kongresszus Londonban 1908. szeptember 23—26. napjain lesz. A tárgyalások alapjául rövid összefoglaló előadások szolgálnak az erkölcsi nevelés következő tételeiről: Iskola és szülői ház. Iskola-szervezet. (Koedukáció, iskolaegészségtan, az osztályok nagysága). Fegyelem. Nevelési és tanítási módszerek. Ifjúsági irodalom. Az egész tantervnek ethikai szellemmel való betöltése. (Történelem, földrajz, irodalom, klasszikus nyelvek, modern nyelvek, fogalmazás, természetrajz, matematika, kézügyességi- és művészeti oktatás, stb.) A direkt és indirekt erkölcsi tanítás relatív értéke. Az erkölcsi tanítás, mint külön tárgy. (Tárgya, módszere, tankönyvek, tanítók előkészülete, a reá fordítandó idő). Speciális ethikai tételek. (A hivatás etikája. Tisztaság, udvariasság. mértékletesség, állatkedvelés, takarékoság, egészség). Alkotmánytan és hazafiság. Az esztetikai és testi nevelés viszonya az erkölcsi neveléshez. Az erkölcsileg visszamaradtak nevelése. Erkölcsi nevelés a kisdudóvokban, elemi iskolákban, középiskolákban, továbbképző iskolákban és szemináriumokban. Némely tétel előkészítése céljából szakértőkhöz kérdőívek küldetnek szét. Néhány minta-tanítást is be fognak mutatni e kongresszuson. Két gyakorlati indítvány is megbeszélés tárgyát teszi; ezek: egy nemzetközi folyóirat és egy nemzetközi iroda felállítása a morálpedagógia számára. A kongresszus nyelve: az angol, francia és német. A kongresszus tárgyalásai csak oly tárgyakra szorítkoznak, melyek egyformán érdeklik mindazokat, a kik az iskolai nevelés ethikai értékét szívükön viselik. Ebből azonban nem következnek, hogy vallási és filozófiai szempontokra való alkalmi ráutalás a vitából ki volna zárva.

A chinai naptár megváltoztatása. Pekingből jelentik, hogy az ottani irányadó körök elhatározták, hogy az 1909. év elejétől kezdődőleg a mostanig használt chinai évszámítás helyett a nyugateurópai évszámítást fogják életbeléptetni. A chinai évszámítás alapját a holdév képezi, a melyet a polgári életben 24 részre, a chinai naptári számítás szerint azonban 12 hónapra osztanak. Tizenkét holdév a kis, hatvan esztendő pedig a nagy ciklust képezi, míg 180 holdév a szanyuannak nevezett korszakot alkotja. Az évet az időjárás szerint négy évszakra osztják. Az egyes hónapok 29, illetőleg 30 nappól állanak. A hét egyes napjai a következők: szin, vei, khi, teu, niu s a mi vasárnapunknak megfelelő «komoly gondolkozás napja.» Négy hét egy időszakot képez. Az egymásután következő hetek neve: fang, hiu, mao és szing. Az egyes napok 11 kettős órára vannak felosztva.

Halálozás. Lévai Lajos óbecsei nyomdatulajdonos életének 55-ik évében folyó hó 12-én Budapesten elhunyt.

Lapunk szerkesztősége, illetve a Magyar Könyvkereskedők Egyletének ügyésze révén olvasóinknak rendkívüli ügyekben jogi felvilágosítással szolgálunk.

*) Ezt a közleményt egy felolvasásból vesszük át, mely egy pedagógiai társaságban került felolvasásra.

Visszakérjük:

Fővárosi Színházak műsora 219—220.
Davis Lipschütz: Gretchen. Fordította
 Hajó Sándor. 60 fillér.
 Budapest, 1908 április hó 10.

Lampel R. kk. (Wodianer F. és Fiai) r.-t.
 könyvkiadóvállalata
 265 IV. Egyetem-u. 4.

Steiner Zsigmond könyvkeresk.
 266 Pozsonyban keres:

Gáspár, A föld körül complet, vagy
 III—VI. kötet; világoszöld kötésben.

Sajtóhiba folytán a mult számban
 Radics Sándor Kolozsvár, czég által
 ajánlott 3 Jókai 100 kötet nem a 70 kor.
 hanem a 240 kor. 0

Moravetz Testvérek könyvkeresk.
 ajánlatokat kér az alábbi művekre:

1 **Alexander,** Shakespeare Hamletje.
 1 **Spinoza.** Tractatus theologico politico.

1 **Császár,** A magyar művészet a XV.
 században.

1 **Czimer,** Temesvár megvétele.

1 **Dante,** Isteni színjáték I—III.

1 **Fessler,** A három nagy királyok.

1 **Haller,** Hármaskönyv.

1 **Kalevala,** Ford. Barna.

1 **Michelet,** Francia forradalom.

1 **Nisard,** Francia irodalom.

1 **Rogerius** mester siralmas éneke.
 Ford. Szabó.

1 **Schubert-Wilamovitz,** Griech. Dichter-
 frgm. I—II.

1 **Rich,** Wörterbuch d. röm. Alter-
 thümer.

1 **Strowski,** Montaigne.

1 **Komlóssy,** Esmék Széchenyi mű-
 veiből.

1 **Abonyi,** Század gyermekei.

1 **Népköltési gyűjtemény** I—III.

1 **Gáspár,** Föld körül V—VI. 267

1 **Viczián,** Magyarország vízierői.

Pfeifer Manó könyvkereskedő Buda-
 pesten keres:

1 **Pálinkás,** Egyetemes utmutató.

Osztrák-Magyar-Monarchia, füzve vagy
 kötve.

XVII. Bukovina.

XVIII. Magyarország VI-ik.

XIX. Bosznia és Hercegovina.

XX. Magyarország VII-ik.

XXI. Szent István korona országai
 VIII-ik.

1 **Grizellini,** A bánság leírása levelek-
 ben, német nyelven. Bécs 1875.

1 **Pallas Lexikon,** eredeti kötés. 10.,
 12., 14., 15., 17., 18., 268

Könnnyű önállósítás.

Egy jóforgalmú vidéki könyv- és
 papirkereskedés, összekötve díszműarú-
 üzlettel és nyomtatványrendelés fel-
 vételével, Erdélyben, 7000 lakosu város-
 ban, nagyobb hivatalokkal és iskolákkal,
 könnyű fizetési feltételek mellett eladó.
 Értekezhetni Rényi Károly úrnál, Buda-
 pest, Vigadó-utca 1. 269 5—3

Jó forgalmú könyvkereskedést kere-
 sünk megvételre képzett könyvkereskedő
 részére. Részletes ajánlatokat kérünk
 bizalommal akár szóbelileg, akár írás-
 belileg.

270 Révai Testvérek irod. int. r.-t.

Antalfy József Debreczenben keres:

1 **Szontagh,** Csetneki magyar csipke.

1 **Albu,** Méhészeti kalauz.

1 **Csémí,** Az okos méhes gazda.

1 **Dömötör,** Méhtenyésztés.

1 **Hradszky** Gyakorlati méhészeti.

1 **Kiss,** Népszerű méhészeti könyv.

1 **Kühne,** Méhészeti káté.

1 **Mayer,** A méhek természetrajza.

1 **Neiszer,** A méhek tenyésztése.

1 **Prónay,** Méhek rajzása.

1 — Okszerű méhészeti.

1 **Roditzky,** A méhről való ismeret-
 teink.

1 **Sebes,** Havi foglalkozások a méhek
 körül.

1 — Vezérfonal a méhészetről.

1 **Tóth,** A méhészeti kézikönyve.

Keresek mindennemű méhészeti könyv-
 vet magyarul. 271

Farkas J. Beregszászon keres új,
 esetleg antiquar, de tisztá, kifogástalan
 példányban és ajánlatot direct kér:

1 **Váczy,** Kazinczy levelezése XIII.

1 **Jánosi,** Tasso megszabadított Jeru-
 zsálem.

1 **Fáy,** Jávor orvos és szolgája.

1 **Gaál,** Alföldi képek.

1 **Péczei J.** meséi.

1 **Vadnai,** Elmúlt idők.

1 **Ágh,** Rapiés J. élete és művei.

1 **Szinnyei,** Ugor nyelvek összehason-
 lító nyelvtana.

1 **Bodnár,** Eötvös és Kemény.

1 **Révai,** Antiquitates literaturae Hun-
 gariae.

1 — Elaboratio grammatica Hungarica.

1 **Szilády,** Régi magyar költők tára I/IV.

1 **Horváth Mihály,** Magyarország tör-
 ténelme I/VIII. 272

1 **Széchenyi Béla gr.** keleti utazása.

1 **Vámbery,** Vándorlásaim Perzsiában.

Ifj. Wajdits József Nagykanizsán
 keres: 273

1 **Lourdi emlék** (Steinbrenner kiadás).

2 **Pallas Lexikon** I., XVII—XVIII.

1 Ugyanaz VI., VIII—XVI. eredeti kötés.

Nemes Ármán könyvkeresk. Hódmező-
 vásárhelyen keres:

1 **Balbi—Czirbusz,** Egyetemes földrajz
 I/V. új vagy régi állapotban. 274

Lejtényi-féle

Herbarium.

Bolti ára K 1:50 40%-kal.

Uj kis kiadás bolti ára K 1:—

50%-kal és 13/12.

Ingusz I. és fia könyvkereskedésében
 3—3 275 Aradon.

Keresünk egy fiatal könyv- és papir-
 kereskedő-segédet. Ajánlatokat bizonyít-
 vány-másolatokkal s lehetőleg fénykép-
 pel fizetési igény megjelölésével közvet-
 lenül kérünk.

5—b 276 *Nyitrai és Társa, Léva.*

Értesítés.

(Körlevél helyett.)

Folyó évi május hó 1-vel kezdődő
 érvénynyel. **Magyar törvények,** Grill-
 féle kiadása árát (negyedik kiadás 14
 kötet) 160 koronára emeltük fel. 277

Grill Károly könyvkiadóvállalata.

Intelligens 24 éves keresztény könyv-
 kereskedő-segéd, ki a papir-szakmában
 is jártas, állását változtatni óhajtja.
 A könyvkereskedői szakmában teljes
 jártassággal bír, **önálló munkaerő,** a
 magyar, német és román nyelvet töké-
 lesen bírja, jó szortimenter. **Csakis**
állandó állásra reflektálok. Szíves meg-
 kereséseket kérem Báter János könyv-
 nyomdájába Szekszárd küldeni. 278 3—2

Keresünk:

Euclidés elemei. 15 könyv. Fordította
 Brassai Sámuel 1866., Akademia.

279 *Grill—Benkő.*

Fiatallapú papirkereskedő-segéd állandó
 és tartós állást nyer melőbbi esetleg
 juniusi belépéssel. Ajánlatok fizetési
 igény megjelölésével nyújtandók Iritzer
 Zsigmond papirkereskedéséhez Nyitrán.

Hegedűs és Sándor Debreczenben
 keres:

Grünwald, Régi és új Magyarország.

Vértési, 1000 elbeszélés.

Szász, Ref. Arany Biblia. 281

Meyers, Lexikon $\frac{1}{20}$ legújabb kiadás.

Toldi Lajos Budapest keres:

1 **Fráter Loránt,** Daloskönyv. 282

Csáthy Ferencz Debreczenben keres
 és ajánlatokat közvetlen kér:

10 **Fráter,** Nótáskönyv zsebkiadás 2 k.

1 **Hoffmann,** A hü barát füzve vagy
 kötve. 283

Tóth Béla könyvkereskedése Temes-
 várott keres olcsó árban *tiszta* példányt:

1 **Jogtudományi Közlöny** 1903., 1904.,
 1905., 1906., 1907. teljes évfolyamokat.

1 **Ügyvédek Lapja** 1905., 1906., 1907.
 teljes évfolyamot.

1 **Büntető Jog Tára** 1905., 1906., 1907.
 teljes évfolyamot. 284

Ifj. Wagner Antal Baján keres:

Fráter nótáskönyve, zsebkiadás a 2—
 több példányban. 285

286 **Eladó.**

Német nyelvű, de azért vegyes lakos-
 ságú városban, melynek 8000 lakója
 van, könyvkereskedés és gépekkel beren-
 dezett könyvtőzést eladó. Tökével bíró
 fiatal szakember igen jól előkészített
 talajt talál, mely igen szépen jövedel-
 melmez. Komoly ajánlatok «Eladó» jelige
 alatt a kiadóhivatalba küldendők. 3—3

«Gyakorlati kisoroz (rutén) nyelv-
 tan» címmel megírtam a hazai kis-
 orosz nép nyelvének gyakorlati kézi-
 könyvét, melyből vezető nélkül is elsajá-
 títható a nyelv. A nyelvtani ismeretek
fokozatos feldolgozásán és a nagy-
 számú fordítási gyakorlatokon kívül **30**
beszélgetési gyakorlatot vettem fel a
 közéleti társalgás köréből, mely gyakor-
 latok kisoroz szövege mellé párhuzam-
 osan közreadtam azok szó szerinti
 magyar fordítását is. A könyv gyakor-
 lati használhatóságát nagyban megköny-
 nyíti a hozzá csatolt kimerítő **szótár**
 (kisoroz-magyar és magyar-kisoroz).
 A könyv ára 13 $\frac{1}{2}$ ívnyi terjedelme
 dacára csak 2 (kettő) korona. Megren-
 delhető alulírottól vagy Roth Herman
 könyvkereskedőnél Ungvárt.

Volosni Agoston
 kép. tanár.

287